

Gebruik van SSRI's tijdens de zwangerschap in Nederland

Wilma Denneboom

Het gebruik van SSRI's is de afgelopen jaren sterk toegenomen, ook het gebruik van deze middelen door vrouwen in de vruchtbare leeftijd. Er zijn diverse studies uitgevoerd naar de veiligheid van deze geneesmiddelen voor de ongeboren vrucht; sommige van deze studies hebben een verhoogd risico op aangeboren afwijkingen laten zien. Toch lijken deze geneesmiddelen in toenemende mate tijdens de zwangerschap gebruikt te worden. Met betrekking tot het gebruik van antidepressiva tijdens de zwangerschap zijn twee studies gepubliceerd die hieronder kort besproken worden.

In een studie van Ververs e.a. is de incidentie van antidepressivagebruik voor, tijdens en na de zwangerschap bepaald. Uit de database van een grote zorgverzekeraar werden alle vrouwen geselecteerd die in de periode van januari 2000 tot juli 2003 een levend kind baarden. Vervolgens werd bepaald of deze vrouwen al dan niet een antidepressivum gebruikten in de periode voor de zwangerschap, tijdens het eerste trimester van de zwangerschap, tijdens het tweede of derde trimester van de zwangerschap of in de eerste drie maanden na de zwangerschap.

Uit deze studie bleek dat 2% van de zwangeren gedurende het eerste trimester een antidepressivum gebruikte, dit percentage nam af tot 1,8 in het tweede en derde trimester. 2,9% van de geïncludeerde vrouwen gebruikte een antidepressivum in de periode voorafgaand aan de zwangerschap; dit percentage werd ook gevonden in de periode na de zwangerschap. Verder bleek dat vrouwen boven de 35 jaar voor of tijdens de zwangerschap bijna tweemaal zo vaak antidepressiva gebruikten als jongere vrouwen. Bijna 60% van de vrouwen die een antidepressivum gebruikten voor de zwangerschap, stopte hiermee tijdens het eerste trimester van de zwangerschap en een kleiner aantal stopte daarna. Eenderde van de vrouwen die antidepressiva gebruikten tijdens de zwangerschap, begon hiermee tijdens de zwangerschap.

De auteurs concluderen dat een aanzienlijk aantal vrouwen tijdens de zwangerschap is blootgesteld aan antidepressiva, een deel hiervan

zelfs tot aan de bevalling. Niet in alle gevallen is stoppen met de medicatie haalbaar, omdat dit een terugval tot gevolg kan hebben met mogelijk evenveel of meer nadelige effecten voor het kind. Bakker e.a. hebben gekeken of er een toename was in gebruik van SSRI's tijdens de zwangerschap in de periode 1995-2004. Deze studie werd uitgevoerd in de InterActie-database, waarin apotheekaflevergegevens zijn opgeslagen. In deze database werden vrouwen geïdentificeerd die een kind baarden in de periode 1995-2004.

Vervolgens is gekeken of de betrokken vrouwen SSRI's gebruikten in de periode van dertien weken voorafgaand aan de zwangerschap of tijdens een van de trimesters van de zwangerschap. Daarna is voor elke periode van twee jaar bepaald hoeveel zwangerschappen per 1000 zwangerschappen blootgesteld waren aan SSRI's.

De gegevens van bijna 15.000 zwangerschappen konden in deze analyse worden meegenomen. In totaal waren 310 zwangeren blootgesteld aan SSRI's in het jaar voor de bevalling; 2,1% van het totale aantal zwangerschappen. De blootstelling aan SSRI's in het jaar voor de bevalling was 12,2/1000 in de periode 1995+1996, de blootstelling was gestegen tot 28,5/1000 in de periode 2003+2004. Er werd een significante stijging gezien in het gebruik van SSRI's tijdens de zwangerschap in de laatste tien jaar. Deze stijging loopt parallel met de toename in het gebruik van SSRI's in de populatie. De auteurs adviseren de voor- en nadelen van de behandeling tegen elkaar af te wegen indien een patiënt die een kinderwens heeft, SSRI's gebruikt.

- Ververs T, Kaasenbrood H, Visser G, Schobben F, de Jong-van den Berg L, Egberts T. Prevalence and patterns of antidepressant drug use during pregnancy. *Eur J Clin Pharmacol.* 2006;62(10):863-70.
- Bakker MK, Kölling P, van den Berg PB, de Walle HE, de Jong-van den Berg LT. Increase in use of selective serotonin reuptake inhibitors in pregnancy during the last decade, a population-based cohort study from The Netherlands. *J Clin Pharmacol.* 22 okt 2007 [epub ahead of print].

Besparing door substitutie van statines

Maarten Postma

Gumbs e.a. analyseerden het statinegebruik in de PHARMO-RLS-database gedurende de periode 2002-2005 en schatten de mogelijke besparingen door generieke en therapeutische substitutie. Therapeutische substitutie werd gedefinieerd als vervanging van atorvastatine, rosuvastatine of fluvastatine door generiek beschikbare statines. Mogelijkheden voor substitutie naar generiek simvastatine en pravastatine werden gebaseerd op de comediatie (met name de afwezigheid van potentiële interacties), de beschikbaarheid van equipotente alternatieven en de geschiedenis van de betrokken patiënt wat betreft statines.

De auteurs schatten dat in 2005 aan statines € 311 miljoen werd uitgegeven. Zij concluderen dat besparingen tot bijna 25% van dat

bedrag te behalen zijn door therapeutische substitutie. Door verdere generieke substitutie van de simvastatine- en pravastatinespecialités zijn echter weinig extra besparingen te bereiken.

Pearl Gumbs promoveerde op 19 maart 2008 aan de Universiteit Utrecht, onder andere op basis van deze studie.

Gumbs PD, Verschuren WM, Souverein PC, Mantel-Teeuwisse AK, de Wit GA, de Boer A, Klungel OH. Society already achieves economic benefits from generic substitution but fails to do the same for therapeutic substitution. *Br J Clin Pharmacol.* 2007;64(5):680-5.

Zie ook het artikel op blz. WP 56.